Комплексная работа па беларускай мове і літаратуры
2020/2021 навучальны год
V клас

Задан ні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Усяго
Балы													

Заданне 1. Устаўце прапушчаныя літары ў наступных словах.

Др…жаць, камп'ют...р, поч…рк, в…н…грэт, ж...тон, м…ладычны, др...васек, ч...рствы, м…тровы, бр…зент, м…лагучны, гл...таць, ябл…чны.

Заданне 2. Знайдзіце лішняе слова ў кожным радку і падкрэсліце яго. Усе лішнія словы запішыце па парадку, і ў вас атрымаецца сказ, расстаўце ў ім знакі прыпынку.

У словах трэці гук мяккі: *вавёрка, рысь, воўк, мядзведзь.*

У словах тры зычныя гукі: *дзік, зубр, вожык, тхор.*

Падкрэсленыя галосныя абазначаюць цвёрдасць папярэдніх зычных: *хуткія, рэдкія, лясныя, сапраўдныя.*

У словах гук [п] цвёрды: *птушкі, кіпці, драпежнікі, пацукі.*

Адказ: ______________________ ___________________________

___________________________ ___________________________ .

Заданне 3. Расшыфруйце прыказку, запісаную лічбамі. Дапаможа вам у гэтым добрае веданне алфавіта. Ключ для разгадкі шукайце ў слове абвал (1, 2, 3, 1, 13). Прыказку запішыце.

26, 1, 13, 1, 3, 6, 12   2, 6, 9   17, 18, 1, 25, 28,   27, 20, 16
17, 20, 21, 27, 12, 1   2, 6, 9   12, 18, 28, 13, 1, 22.

____

____

Заданне 4. Вучань, рыхтуючыся да тэматычнага кантролю па тэме "Сінтаксіс і пунктуацыя", запісаў па памяці некалькі тэарэтычных палажэнняў-высноў. Ці ўсе яны правільныя? Адзначце правільныя, на вашу думку, сцвярджэнні знакам "+", а памылковыя – знакам "-".

Тэарэтычная выснова	+/-
1) Сінтаксіс – раздзел навукі аб мове, у якім вывучаюцца словазлучэнні і сказы.	

2) Словазлучэнні складаюцца з двух слоў: галоўнага і дадатковага.	
3) Спалучэнне дзейніка і выказніка не з’яўляюцца словазлучэннем.	
4) Сказы паводле мэты выказвання падзяляюцца на клічныя і няклічныя.	
5) Азначэнне – дадаты член сказа, які адказвае на пытанні дзе? куды? адкуль? як? калі?	
6) Калі аднародныя члены стаяць перад абагульняльным словам, тады перад ім ставіцца працяжнік.	
7) Зваротак не з’яўляецца членам сказа.	
8) Простая мова – гэта размова дзвюх ці болей асоб.	

Заданне 5. Пастаўце прапушчаныя знакі прыпынку.

Дзеці малявалі зіму. Адзін Пятрок сядзеў без справы.

Чаму не працуеш запытаў у яго настаўнік.

А я ўжо намаляваў зіму адрапартаваў Пятрок.

Дзе здзівіўся настаўнік. – У цябе чысты ліст паперы.

Дык зіма ж чыстая, белая. А на вуліцы было холадна, і ўсе пабеглі грэцца ў хату адказаў хлопчык.

Заданне 6. З дадзеных словазлучэнняў выберыце неабходныя і размяркуйце па схемах.

Ключ ад дзвярэй, разглядаць малюнак, чарадзейная казка, нахіліцца над братам, смуглы ад загару, спаткацца каля крамы, вядро вады, працаваць з натхненнем, да бацькоўскага парога, гуляць у парку, клён пад акном.

1) дзеяслоў + назоўнік у творным склоне: ____________________________________

____

2) прыметнік + назоўнік у родным склоне: ____________________________________

____

3) назоўнік + назоўнік у родным склоне: _____________________________________

____

Заданне 7. Дайце тлумачэнне наступным фразеалагічным выразам.

Як сам не свой ____;
гады ў рады ____;
кінуць слова ____;
туману напусціў ____;
як мокрае гарыць ____;
носа не сунуў ____.

Заданне 8. Закончыце прыказкі.

1) Няма лепшай вадзіцы, ____.
2) Воўк сабакі не баіцца, ____.
3) Птушка моцная крыламі, ____.
4) Хто бацьку і маці зневажае, ______________________________________.
5) Дзе рукі і ахвота, ____.

Заданне 9. Устаўце прапушчаныя азначэнні. Успомніце назву твора і аўтара, запішыце.

Здароў, ________________, _______________ вечар!
Здароў, __________________, _________________ снег!
Мяцель не вее, сціхнуў вецер,
І волен _____________санак бег.
Як мары, _______________ бярозы
Пад сінявой ________________стаяць.
У небе зоркі ад марозу
_____________________ дрыжаць.
Аўтар ____.
Назва твора ________________________________.

Заданне 10. Закончыце фразу, дапісаўшы неабходны тэрмін.

1. Фантастычнае апавяданне, заснаванае на паэтызацыі гістарычных падзей і ўслаўленні народных герояў, - _______________________________.

2. Займальны аповед пра неверагодныя і фантастычныя падзеі і прыгоды – ____________________________________.

3. Трапнае народнае выслоўе, часцей з павучальным зместам, якое дае вобразную ацэнку чалавечым паводзінам, учынкам, якасцям, - гэта ______________________.

4. Вусны народны аповед, заснаваны не на жыццёвым вопыце, а на фантазіі, выдумцы, часам на містыцы - гэта ___________________.

5. Мастацкае азначэнне, якое вобразна характарызуе прадмет, з’яву, чалавека - ____.

6. Жыццёвая з’ява або кола з’яў, адстраваныя ў творы, - гэта ____.

Заданне 11. Хто з герояў у прапанаваных радках лішні?

Назва твора	Героі	Лішні персанаж
1) “Нямоглы бацька”	Пятро, Максім, бацька Змітрок, Гнат, Велікан	

2) “Ля вогнішч нажлежных”	Маці, ляснік, Васілёк, Галіна, Барына	
3) “Дарэктар”	Міхал, Яська Базылёў, Грышка, Уладзя, Алесь, Костусь	
4) “Васількі”	Міколка, маці, сястрычка, дзед Нупрэй, Гання	

Заданне 12. Запоўніце пропускі ў табліцы.

Радкі з твора	Назва твора	Аўтар
У любімай мове, роднай, наскай, Ах, якія словы: «Калі ласка!..»		
У нетрах, у самай глушы сасняка, Стаяла малая хаціна; Жыла ў той хаціне дачка лесніка, Жыла прыгажуня Галіна.		
Яе вада — найчысцейшыя слёзы веснавых хмарак, што ад узнікнення свету ходзяць над зямлёю такімі прыгожымі чародкамі. Яе беражкі — аксамітныя межы, з-пад гэтых аксамітаў ззяе золата жоўтых пяскоў. А тыя землі, што ляжалі побач! Колькі хараства, колькі мудрага задумення было ў іх!		
Ён толькі летась скончыў школку І веды меў у адну столку, Ды й тых патраціў з палавіну, У поле гонячы скаціну.		